

Ἡ Τάξις τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν προτείνει τὴν πλήρωσιν ὀκτὼ ἐδρῶν ξένων ἐταίρων καὶ ὀκτὼ ἀντεπιστελλόντων.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καταθέτει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα συγγράμματα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ.—Τὸ ἔργον τοῦ Λάμπρου Πορφύρα, ὑπὸ *Κωστῆ Παλαμᾶ*.

Παρακαλῶ ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ὀλιγόλογος νὰ σᾶς γνωρίσω ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὸν θάνατον τοῦ Δημητρίου Συψώμου καὶ τὸ πένθος ποῦ ἐμπνέει ὁ θάνατός του. Δημήτριος Σύψωμος εἶναι ὁ Λάμπρος Πορφύρας ὁ ἔγκριτος ἀγαπητὸς ποιητής. Ἐμπνέεται τὸ πένθος εἰς ὅλους ὅσοι ἐγνώρισαν καὶ ἠσθάνθησαν τὴν ποίησίν του, μεταξὺ τῶν ὁποίων φίλοι καὶ συνάδελφοι ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ παρακάθηνται μέλη τοῦ ἰδρύματος τούτου. Ὁ Λάμπρος Πορφύρας μᾶς ἔφυγεν ὕστερον ἀπὸ συναπτὴν πορείαν, ἐρωτικῶς ἀφιερωθεῖσιν εἰς μόνην τὴν ποίησιν. Τὸν ἐγέννησεν, εἰς τὰ 1879, ἐν ἀπὸ τὰ «χλωρὰ μοσχοβολοῦντα νησιὰ τοῦ Αἰγαίου», καθὼς τὰ εἶχε κλαύσει, ἀπὸ τὴν δουλείαν μαρτυρικά, πρὸ αἰῶνος καὶ πλέον ὁ παλαιὸς ποιητής. Ἐζῆσεν ἐπὶ καιρὸν, μὲ φιλοστόργου μητρὸς τὸ θάλπος, εἰς τὸν Πειραιᾶ. Τὰ γραφικὰ τῆς πόλεως ἀκρογιαλίας, οἱ λόφοι τῆς, τὰ λιμάνια, τὰ κύματα, οἱ δρόμοι τῆς καὶ οἱ τόποι, καταφυγαὶ τοῦ ποιητοῦ, κρατοῦν ἀκόμη, ἔτοιμα νὰ τὸ ἀπηχῆσουν τὸ μελωδικόν, εὐρυθμον καὶ σιγαλόν, ὡς μὲ τὴν σιωπὴν συνυφασμένον τραγοῦδι του. Πολὺ πλησιέστερον πρὸς τὰ φυσικὰ πλάσματα, ἦτο γραμμένη μία του ἡ λειτουργία· τὸ κελάδημα: Τοῦ πρωΐμου του θανάτου φέρομεν κατανυκτικὴν τὴν λύπην, ἀλλ' ὁ ποιητής δὲν ἀποθνήσκει. Τὸ βιβλίον του οἱ «Σκιές», μονάκριβον εἰς τὴν γονιμότητα ἐκείνου, εἶναι ἀρκετὸν διὰ τὴν προσήλωσιν καὶ τὸν θαυμασμόν. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εὑρεθῆ τρόπος νὰ ἔλθουν εἰς φῶς οἱ ὑπολειπόμενοι ἐξ ἴσου εὐτυχισμένοι στίχοι του, ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς καὶ μεταφράσεις ξένων γάλλων καὶ ἄγγλων ποιητῶν, μὲ τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ὁποίων ἐτρέφετο.

Ὁ Λάμπρος Πορφύρας, καθὼς τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη νεώτατος, πλουτίζων μὲ τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητός του τὴν ἀναγεννωμένην μας ποίησιν, νέος καὶ παρέμενε, κύριος εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τοῦ στίχου, τὸν ὁποῖον ἀπαραβίαστον διετήρησεν ἢ εὐλαβῆς καλλιτεχνικῆ του συνείδησις. Ἡ πνευματικὴ ἐνέργεια ποῦ ἀποκρίνεται εἰς τὸ ὄνομα

ποιητής δὲν συγγενεῦει μὲ τυχοδιωκτικὰς, καινοτόμους τάχ' ἀποπείρας, διὰ τὰς ὁποίας μόνον ἀπέχθειαν αἰσθάνεται ἡ ὀρθοδοξία τοῦ καλοῦ. Εἰς τὸν ποιητὴν ποῦ ἀγαπῶμεν εὐρίσκομεν ἰδιάζον κάτι, ποῦ ἀδυνατοῦμεν ἄλλοῦ νὰ τὸ συναντήσωμεν. Εἶναι ἡ πρωτοτυπία. Διάφοροι αἱ ἐμφανίσεις της. Εἰς τὸν Λάμπρον Πορφύραν ἡ πρωτοτυπία δὲν προβαίνει μὲ ἄλλατα. Ἔρχεται μὲ βήματα. Τὸ βῆμά της, θὰ τὸ ἔλεγα στρατιωτικόν, ὡς ἐκεῖνο ποῦ δὲν διακρίνεται ξεχωριστά, καθὼς κινούμενον συναρμόζεται, ὅμως ὁ κοινὸς ρυθμὸς του συνδέει τὴν στερεότητα τοῦ βαδίσματος πρὸς ἰδιάζουσαν πτερωτὴν χάριν. Ἡ πρωτοτυπία τοῦ Λάμπρου Πορφύρα εἶναι καθὼς τὸ πρόσωπον ὅλου τοῦ κόσμου, ὅμως μὲ τὸ χαμόγελο καὶ μὲ τὸ βλέμμα ἐλκύνοντα. Ὁ Λάμπρος Πορφύρας παρ' ὅλην τὴν ἐκλεκτικότητα τῆς καλαισθησίας του, εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς παραδόσεως ἐκείνης, ὅπου ἔγκειται διὰ τὴν τέχνην, καὶ ἀρχαία καὶ νέα, ἡ ἀλήθεια. Τὴν παράδοσιν αὐτὴν τρία χαρίσματα τὴν ἀπαρτίζουν, ἀποτελοῦν τὴν ἀγίαν της τριάδα· ὁ στίχος, ἡ γλῶσσα, ἡ ἔμπνευσις. Ὁ στίχος, μονότροπος ἢ πολύτροπος, καθιερωμένος κανονικὸς, ὁ πατροπαράδοτος ρυθμὸς, ὁ νόμος· ἡ γλῶσσα, δημοτικὴν τὴν ὠνομάσαμεν, εἰς ὅλων ζῆ τὰ χεῖλη· μὲ τὸν χαρακτήρα της καὶ μὲ τὴν μουσικὴν της, γλῶσσα γεννημένη ἀκριβῶς, θὰ ἔλεγε κανεῖς, ἀπὸ τὸ τραγούδι, διὰ τὸ τραγούδι, μὲ τὴν φιλοδοξίαν νὰ δοκιμάσῃ τὰς μυρίας ἀπόψεις τῆς ζωῆς. Ἡ ἔμπνευσις Μὲ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ Λάμπρου Πορφύρα εἶπα: Συνετρίβη γλυκυτάτη χορδὴ τῆς Ἑλληνικῆς λύρας. Ἄλλ' ὕστερον, καθαρώτερον, πλησιέστερον πρὸς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ζῶντος πάντοτε ποιητοῦ, μοῦ ἐθώπευσαν τὴν ἐνθύμησιν τέσσαρες στίχοι του :

Σ' ἓνα καλάμι λεπτὸ μαγικὸν ἔχω κλείσει
σὲ μιὰ χρυσὴ ποῦ οἱ Νεράϊδες μοῦ δώσαν φλογέρα
ὅλους τοὺς ἤχους ποῦ κλαῖν καὶ στεναίξουν στὴ φύση,
τῆς ἕμεταιᾶς, τῆς βροχῆς, τῶν δεντρῶν καὶ τοῦ ἀέρα.

Ὁ ἀέρας, τὰ δέντρα, ἡ ῥεματιά, ἡ βροχὴ, τὰ βράχια, τὰ βόδα, τὸ βράδι στὸ χωριό, ὁ Κεραμεικός, μιὰ μικρὴ φωλιὰ χελιδονιῶν, καὶ ἄλλα πόσα! ὅλα τοῦ πρωῖνοῦ λυκαυγοῦς καὶ τοῦ βραδινοῦ λυκόφωτος τὰ ἡμίσβεστα περάσματα, προσδίδοντα εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Πορφύρα τὸ θάμβος τοῦ γλυκοχαράματος. Καὶ ἰδοὺ τὸ τρίτον στοιχεῖον τῆς τριαδικῆς ἀγιωσύνης, ἡ παράδοσις τῆς ἔμπνευσεως. Ἄλλὰ τὸ μαγικὸν καλάμι του μᾶς τὴν μεταδίδει μαγικὴν τὴν τρισυπόστατον παράδοσιν, ἔμπνευσιν γλῶσσαν, στίχον. Ὁ Λάμπρος Πορφύρας εἶναι ὁ ὑποκειμενικώτατος μεταδότης ἐνὸς αἰθερίου λυρισμοῦ. Καὶ ὅπου ζητεῖ ὁ ποιητὴς νὰ συλλάβῃ σύμβολα ἐπικώτερα, καθὼς εἶναι ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας εἰς τὸν «Θρύλον Ἀγάπης», ὁ «Χάρος» του, δημιουργὸς ἀσυλλήπτων ὠραιοτήτων, ἡ «Δέηση γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη» ὁ τιτλοφορημένος μὲ τὸν παροιμιώδη στίχον τοῦ Βιργιλίου κατασκευαστικὸς του θρήνος, ὁ Λάμ-

προς Πορφύρας βλέπεις ὅτι διὰ τὰ σύμβολ' αὐτὰ δὲν δαπανᾷ καμμίαν χειρονομίαν, δὲν μετατοπίζεται νὰ τὰ προσβλέψῃ καὶ ἀπ' ἄλλοῦ κάπου, πλατύτερον, ἀνετώτερον. Ἀπαρασάλευτος, ὅλα τὰ προσδέχεται καὶ τὰ προσεγγίζει ὅλα εἰς τὸ ἐξιδανικευτικόν του ἐρημητήριον. Μόνος, πάντοτε ὁ ἴδιος. Δύο τῶν ἀρίστων ποιημάτων του, ὁ χριστιανικὸς Ἑσπερινὸς καὶ ὁ πολύθεος Προσκυνητῆς, ἀναδίδουν τὴν αὐτὴν εὐωδίαν ἱεροῦ μοσχολιβάνου.

Τῆς ποιήσεώς μας, ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ μᾶς ἔδωκε τὸ μέγα σύνθημα τῆς ἀναγεννήσεως, ἀρχιμουσικὸς τῆς ὀρχήστρας, ὁ Σολωμός, ἀλησμόνητος αὐλητῆς μουσικωτάτος καὶ ὑπήρξε καὶ ὑπάρχει ὁ Λάμπρος Πορφύρας.

ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ.—Περὶ τῶν πικρῶν ἔκκριμα ἐκκρινόντων ἀδένων Ἰνούλης τῆς βαρυόσμου* (*Inula graveolens* L.), ὑπὸ Ἰ. Χ. Πολίτου.

Συνεχίζοντες τὰς ἐπὶ τῶν πικρῶν φυτικῶν οὐσιῶν ἐρεύνας μας διεπιστώσαμεν τὴν ὑπαρξίν πικρᾶς τινος οὐσίας ἐν τῇ Ἰνούλῃ τῇ βαρυόσμῳ (*Inula graveolens* L.).

Ὁ βλαστός, τὰ φύλλα καὶ ἄλλα ὑπέργεια μέρη Ἰνούλης τῆς βαρυόσμου εἶναι ἰξώδη τὴν ἀφήν, λίαν ἀρωματικά καὶ πικρὰ τὴν γεῦσιν. Ἡ πικρὰ τῆς Ἰνούλης ταύτης οὐσία δὲν παράγεται, ὡς ἐξηκριβώσαμεν, ἐν χώραις ἔνδον τῶν φυτικῶν μορίων ἀλλ' ἐντὸς ἀδένων εὐρισκομένων ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ βλαστοῦ, τῶν φύλλων, τῶν σεπάλων καὶ τῶν ποδίσκων τῶν ἀνθέων. Αἱ ρίζαι, τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων, τὰ σπέρματα, ἐφ' ὧν δὲν ἀπαντῶμεν ἀδένας, ὡς καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα κείμενοι ἴστοι στεροῦνται πικρῶν οὐσιῶν. Οἱ ἀδένες οὗτοι δὲν εἶχον μέχρι τοῦδε μελετηθῆ, διαφέρουσι δὲ τὴν μορφήν τῶν ἀδένων τῶν ὑπὸ τοῦ Tschirch καὶ Tunmann παρατηρηθέντων εἰς εἶδη τινὰ τῆς οἰκογενείας τῶν συνθέτων, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ἡ Ἰνούλη ἢ βαρυόσμος. Τὸ χρησιμοποιηθὲν κατὰ τὰς ἡμετέρας ἐρεύνας ὑλικὸν συνελέγη περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου. Ἐξετάζοντες τὸν βλαστόν, τὰ πρανή καὶ τὰ ὑπτια νεαρῶν ἢ καὶ τελείως ἠῤῥημένων φύλλων ὡς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῶν σεπάλων ἐπιφάνειαν, παρατηροῦμεν ἐπ' αὐτῶν πληθὺν μακρῶν καὶ διηρθρωμένων τριχῶν. Ἐκάστη τούτων συνίσταται ἐκ κωνοειδοῦς ὀλιγοκυττάρου ὑποβάθρου φέροντος σειρὰν ἐκ τριῶν ἕως τεσσάρων κυττάρων παχυτοίχων, ὧν τὸ μὲν ἐπάρχιον εἶναι λίαν ἐπίμηκες, ὁξὺ δὲ κατὰ τὸ ἄνω αὐτοῦ ἄκρον τὸ δὲ βασικόν, τὸ πρὸς τὸ ὑπόβαθρον συναπτόμενον, βραχύτερον πάντων τῶν ἄλλων. Τὰ κύτταρα ταῦτα, κατὰ τὰ σημεῖα τῆς προσοφῆς, διογκοῦνται, εὐχερῶς δ' ἀποχωριζόμενα ἀλλήλων δύνανται νὰ καταστῶσιν ἀνεξάρτητα· τοιαῦτα δὲ κύτταρα οὐχὶ σπανίως παρατηροῦμεν, ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον, εἰς τομάς ἐγκαρσίους ἢ κατ' ἐφα-

* JEAN POLIUIS.—Des glandes d'*Inula graveolens* sécrétant une substance amère.